

Euthanasie

Veel mensen zijn niet bang voor de dood, maar voor het lijden voordat ze dood gaan. Ze vragen zich af: zal ik pijn hebben? Zal ik het benauwd hebben? Zal ik bang zijn?

Soms lijdt iemand zo erg, dat hij of zij niet meer verder wil leven. Je kan dan aangeven dat je euthanasie wil. Je kunt ook al eerder nadenken over euthanasie. Bij euthanasie maakt een arts een einde aan het leven, op verzoek van de patiënt. Je verzoek moet wel aan bepaalde voorwaarden voldoen.

Natuurlijk sterven

Veel mensen sterven op een 'gewone', natuurlijke manier: rustig en zonder veel pijn, angst of benauwdheid. Dat gaat vaak vanzelf of soms door medicijnen. Hoe sterven gaat, lees je op de pagina [Stervensfase](#).

Soms hebben mensen hele erge klachten voor ze overlijden. Als de normale medicijnen niet genoeg werken, kun je extra medicijnen krijgen. Dit heet [palliatieve sedatie](#). Bij palliatieve sedatie krijg je via een naaldje medicijnen toegediend. Je wordt dan rustig en bent minder of niet meer bij bewustzijn. De bedoeling is dat je geen last meer hebt van jouw klachten. Soms wordt je weer even wakker. Of je maakt wat geluid of beweegt. Dat is niet erg en hoort erbij.

Bij palliatieve sedatie wordt het leven niet beëindigd. Je leeft je leven tot het natuurlijke einde uit, terwijl je jouw klachten, door de palliatieve sedatie, niet of minder merkt. Je krijgt pas palliatieve sedatie als de verwachting is dat je binnen twee weken overlijdt. Palliatieve sedatie is dus niet hetzelfde als euthanasie.

Poster Euthanasie

EUTHANASIE

sterven met hulp van arts

Soms is het lijden zo groot dat je niet meer verder kunt leven. Je kunt dan om euthanasie vragen. Dat betekent dat een arts, op jouw verzoek, je leven beëindigt. Je mag euthanasie aanvragen, maar er zijn wel regels. Een arts bespreekt met jou of je aan deze regels voldoet.

- Het moet duidelijk je eigen keuze zijn.
- Je moet ondraaglijk en uitzichtloos lijden.
- Er is geen andere manier om je pijn of klachten te verlichten of te genezen

Ondraaglijk lijden betekent dat het lijden groter is dan wat je aankunt. Dit kan lichamelijk zijn, zoals hevige pijn of moeite met ademen. Maar het kan ook geestelijk zijn, zoals hevige angst of somberheid. Vaak gaat het om een combinatie van deze problemen.

Om euthanasie te kunnen krijgen, moet je **wilsbekwaam** zijn. Dit betekent dat je de informatie goed kunt begrijpen en zelf keuzes kunt maken. Als je later niet meer wilsbekwaam bent, is het handig om een schriftelijke wilsverklaring te maken met je wens voor euthanasie. Bespreek dit op tijd met je arts; een notaris is niet nodig.

Bij **euthanasie** overlijdt je door medicijnen die je krijgt.

Voorbeelden van vragen van de arts:

- Waarom ervaar je jouw leven als ondraaglijk?
- Zijn er voor jou geen andere manieren om het lijden draaglijker te maken?
- Is het je eigen wens en zet niemand je onder druk?
- Heb je er goed over nagedacht?
- Weet je wat euthanasie betekent en hoe het gaat?

Goedkeuring tweede arts

- Na goedkeuring van je eigen arts praat je met een tweede arts. Dit is een SCEN-arts. Deze arts controleert of jouw arts de regels voor euthanasie goed volgt.
- Het proces tot aan euthanasie kan soms weken duren. Het is daarom belangrijk het op tijd met je arts te bespreken.

Hoe gaat euthanasie:

Euthanasie kan gebeuren met medicijnen via een infuus. Dit heet **levensbeëindiging op verzoek**.

- Eerst krijg je een medicijn waardoor je minder bewust wordt.
- Daarna krijg je een tweede medicijn. Dit stopt je spieren, zoals je ademhalingspijpen. Hierdoor stopt uiteindelijk ook je hart. Je overlijdt daarna snel en rustig.

Euthanasie kan ook door het drinken van een drankje. Dit heet **hulp bij zelfdoding**. Je overlijdt ook dan snel en rustig.

Deze infographic is mogelijk gemaakt door het Nationaal Programma Palliatieve Zorg II.
Illustraties: Manon Lichtenberg | Studio Nans
Vormgeving: Marie van Doorn

over palliatieve zorg **Carend**

In deze poster zie je in woord en beeld wat euthanasie is, welke keuzes hierbij komen kijken en wat de voorwaarden zijn. Klik op de afbeelding om het groter te zien.

Wanneer euthanasie?

Sommige mensen lijden zo erg, dat ze niet meer verder willen leven. Ze kunnen niet meer. Dan spreek je van ondraaglijk lijden. Wat dat is, verschilt van mens tot mens. Het kan om lichamelijke klachten gaan, zoals pijn, uitputting, misselijkheid of [benauwdheid](#). Het kan ook om geestelijke klachten gaan, zoals [angst](#), somberheid en [verwardheid](#). Vaak gaat het om een combinatie van klachten.

De patiënt is de enige die kan zeggen wanneer ondraaglijk lijden begint. Waar de één nog positieve en waardevolle momenten beleeft, ervaart de ander die niet meer. Dan kan hij of zij aan [euthanasie](#) (levensbeëindiging op verzoek) denken.

Euthanasie aanvragen

Euthanasie of niet, dat is een belangrijke beslissing. Dat betekent dat er eerst goed over gepraat én nagedacht moet worden.

Praten met je zorgverleners

Als je bang bent voor het sterven, is het belangrijk om met je arts of verpleegkundige te [praten](#). Zij kunnen je vertellen hoe [gewoon sterven](#) gaat. Ze kunnen je ook uitleg geven over euthanasie: Wat is het? Hoe gaat het? Wat merk je ervan? Waar je ook over nadent: het kan veel rust geven als je het bespreekt met je

zorgverleners.

Praten met je naasten

Het is natuurlijk ook belangrijk om met je naasten over je levenseinde te [praten](#). Ze kunnen heel verschillend reageren. De één wil je misschien op andere gedachten brengen, de ander steunt je misschien in je keuze. Het is goed om naar elkaar te luisteren. Maar ten slotte ben jij degene die een beslissing neemt.

Vandaag is niet morgen

Misschien vond je gisteren dat je leven ondraaglijk was, maar kijk je er vandaag weer anders tegenaan. Het komt ook vaak voor dat mensen hun grenzen opschuiven: ze wennen aan nieuwe situaties, die ze van tevoren misschien als ondraaglijk zagen. Het is dus belangrijk dat je goed nadenkt. Euthanasie is niet iets waar je in een opwelling voor kiest. Ook kost het vaak tijd om alles rond een euthanasie goed te regelen.

Voorwaarden voor euthanasie

Als je vindt dat je ondraaglijk lijdt en er is geen verbetering mogelijk, dan kun je je arts om euthanasie vragen. Je arts zal je veel vragen stellen, want zij mag niet zomaar euthanasie geven. Zij moet zeker weten dat je verzoek aan de [wettelijke eisen](#) voldoet. Zij zal vragen:

- waardoor je jouw leven als ondraaglijk lijden ervaart
- of er voor jou geen andere mogelijkheden zijn om jouw lijden draaglijk te maken
- of je zelf euthanasie wilt en niemand je onder druk zet
- of je er heel goed over hebt nagedacht en niet in een opwelling beslist
- of je precies weet wat euthanasie betekent en hoe het gaat

Als je arts deze punten beoordeeld heeft, zal er nog een tweede (onafhankelijke) arts met je praten. Deze tweede arts is een SCEN-arts die speciaal is opgeleid om euthanasieverzoeken te beoordelen. [SCEN](#) is een afkorting van Steun en Consultatie bij Euthanasie in Nederland.

De SCEN-arts checkt het werk van jouw eigen arts, om zeker te weten dat zij zich aan de euthanasiewet houdt. De SCEN-arts wil ook met je praten zonder dat er anderen bij zijn. Zij wil zeker weten dat je de euthanasie echt zelf wilt en dat je niet onder druk wordt gezet door andere mensen. De SCEN-arts zal meestal ook willen praten met je naasten en zorgverleners.

De SCEN-arts schrijft een verslag waarin staat of jouw verzoek aan de wettelijke eisen voor euthanasie voldoet. Dit verslag gaat naar je eigen arts die het met je bespreekt. Als de SCEN-arts vindt dat het verzoek aan de wettelijke eisen voldoet, kan jouw arts verdere afspraken met jou maken. Bijvoorbeeld wanneer en wie je bij de euthanasie wilt hebben.

Als het verzoek om euthanasie niet aan alle zorgvuldigheidseisen voldoet, adviseert de SCEN-arts negatief. Bijna altijd neemt je arts dit negatieve advies over. De euthanasie wordt dan niet gegeven. Je arts mag een negatief advies naast zich neerleggen en toch de euthanasie uitvoeren. Maar dat besluit moet zij wel kunnen uitleggen. Het besluit dat de euthanasie niet doorgaat, geldt niet voor altijd. Als de situatie verandert, kan je arts je verzoek opnieuw in behandeling nemen.

Mag je arts weigeren?

Niet alle artsen willen euthanasie geven. Je eigen arts mag dat dus ook weigeren. Sommige artsen geven nooit euthanasie uit principiële redenen. Soms weigert een arts omdat zij vindt dat jij (nog) niet ondraaglijk en uitzichtloos lijdt. Maar zij mag jou niet tegenhouden. Zij kan je verwijzen naar een andere arts. Je kunt ook zelf op zoek gaan naar een andere arts.

Het Expertisecentrum Euthanasie helpt bij vragen over euthanasie. Je kunt daar ook een euthanasieverzoek doen. Kijk voor meer informatie op de website www.expertisecentrum euthanasie.nl

Hulp bij zelfdoding

Samen met je naasten en je arts bespreek je wanneer en [waar je wilt sterven](#) en wie je er graag bij wilt hebben. Euthanasie kan via een infuus of met een drankje. Als je voor een drankje kiest, krijg je dit van je arts. Je neemt dit drankje dan zelf in. Dit kan niet als je problemen hebt met slikken. Officieel heet het dan geen euthanasie maar 'hulp bij zelfdoding'. Je arts bespreekt met je wat in jouw situatie kan en wat je het liefste hebt.

Bij euthanasie via een infuus val je eerst in een diepe slaap. Daarna krijg je een middel dat de spieren verlamt, ook de ademhalingspijpen. Je ademhaling stopt. Doordat je geen adem meer haalt, stopt je hart met kloppen. Je overlijdt dan snel en rustig.

Hoe gaat het verder na euthanasie?

Na de euthanasie belt de arts de lijkschouwer van de gemeente. De lijkschouwer komt kijken en controleert of de patiënt door euthanasie is overleden. De lijkschouwer laat een verklaring achter voor de uitvaartverzorger. De uitvaartverzorger kan komen, als de lijkschouwer is geweest.

Je arts vult een meldingsformulier en een verslag in. De lijkschouwer stuurt de verslagen van de arts en de SCEN-arts naar de [regionale toetsingscommissie euthanasie](#). De leden van deze commissie beoordelen of de arts zorgvuldig heeft gehandeld. Ze sturen de arts hierover een brief.

Meer informatie

Als je vragen, twijfels of angsten hebt rondom het levenseinde, kun je terecht bij de [NVVE](#), de Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levenseinde.

De NVVE helpt je om goed na te denken over wat je wilt, en om jouw wensen duidelijk te maken aan je naasten en zorgverleners.